

ОБРАЗОВАНИЕТО НА ПОДРАСТВАЩИТЕ ЗАПОЧВА ОЩЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

НЕДЯЛКА ДИМИТРОВА –
УЧИТЕЛКАТА, КОЯТО НИ ИЗБРА

Мария Добрева, фондация „Вигория“

По случай 24 май, Ден на просветата, тази година Община Добрич отличи 33 лица с Грамота за принос в развитието на образованието, 13 от които са работещи в детски заведения. Това е висока оценка за труда на хората, които работят с

подрастващи, намиращи се в така важния възрастов период – „първите 7 години“. Точно в този възрастов период се поставят основите на уменията за социализация и формиране на различни навици, свързани с учебен труд.

Познавам една детска учителка, г-жа Недялка Димитрова Тодорова/Лолова, за която искам да разкажа, макар и накратко, в знак на благодарност – от мое име, но и от името на много хора, които я познават. Освен като учителка, тя е работила също в отдел „Просвета“ – инспектор предучилищно възпитание в Окръжния съвет, гр. Добрич (тогава Толбухин). След това е работила като директор на детска градина „Добруджа“ и като специалист по начално образование и предучилищно възпитание в Общински народен съвет, град Генерал Тошево, отдел „Просвета“. Тя е пенсионирана отдавна, но е оставила трайна следа, както със своята професионална работа, така и със своята обществена дейност, която продължава и сега, въпреки че е надхвърлила 80 години.

С г-жа Димитрова се запознах първо чрез разказите на други хора – тези, които я познават отдавна и са възхитени от нейния професионализъм и деликатен подход към хората.

Недялка Димитрова е родена в град Ген. Тошево през 1942 г. в семейството на земеделски работници. Расте в топла домашна атмосфера, където трудолюбието и християнските добродетели са на почит. Нейното влечение към знанието е проявено отрано и тя тръгва на училище една година по-рано. Старателна в изпълнение на учебните си задължения, тя завършва с отличен успех основното си образование. Отрано разбира кое е нейното призвание и след завършване на средно образование се насочва точно в тази област. Продължава в Институт за детски учители в Русе, а по-късно завършва и висше образование в Педагогически институт в Благоевград. Започва да упражнява професията си в детската градина към Основното училище на Института по пшеницата и слънчоглед, край гр. Генерал Тошево, където за първи път е въведена кабинетната система в основното образование. Да поставяш основите на образователния процес при тази крехка възраст на подрастващите е изключително важно, отговорно, изискващо професионализъм и пълна отдаденост. Старанието на учителката, в съчетание с родителската загриженост към бъдещето на децата, дава отлични резултати. Завършвайки предучилищната подготовка в детската градина, възпитаниците на Недялка Димитрова показват високи резултати в следващите години до завършването на основното си образование (среден успех над 5,10). Това показват и външните проверки, правени на учениците за установяване равнището на степента на усвояване на учебния материал.

С годините натрупаният опит усилва увереността, с която младата учителка работи. Оглавява като началник летни пионерски лагери няколко години. В старанието си да подобрява все повече ефективността от работата си, тя систематизира опита си и дава предложения за подобряване на лагерното дело.

Огромна признателност към Недялка Димитрова, вече като директор на детско заведение „Добруджа“, се усеща в думите на една майка, чието дете е било в тази детска градина. В автобиографичната си книга „С труд и мечти“ (изд. Фондация „Вигория“, 2022) Стела Илиева, бивш народен представител в 4-то Народно събрание пише: „Три години участвах в родителския комитет на детската градина, в която беше записан малкия ни син Красимир. Искам да разкажа малко по-подробно за това детско заведение, което се отличаваше не само в града, но и в окръга. Това беше Целодневна детска градина номер 14, „Добруджа“. Детската градина беше ведомствена към Строително-монтажния комбинат (СМК) „Добруджа“. Директор на детското заведение беше др. Недялка Димитрова (др. – другарката, обръщение което се използваше до 1989 г.). Тя беше много добре подготвен педагог, идваше от Окръжния съвет, отдел Просвета, инспектор по предучилищно възпитание. Детската градина бе проектирана и реализирана с нейното активно участие. Иван Радев, тогава директор на административно-стопанските и икономически въпроси на СМК, имаше също големи заслуги ведомствената детска градина да се реализира според съвременните изисквания. Но най-доброто в това детско заведение бе учителския състав. Под умелото ръководство на др. Н. Димитрова (две години съвместява директорска и учителска работа едновременно), учебно-възпитателната работа беше на много високо ниво. Детската градина имаше физкултурен салон – единствената градина в окръга със самостоятелен физкултурен салон с разнообразни уреди. Организирах се физкултурни мероприятия, които допринасяха, както за физическото укрепване и развитие на децата, така и за тяхното умствено и интелектуално развитие. Богато обзаведеният методически кабинет и „Стаята на приказките“ съдействаха за високо резултатната работа с децата. Добре организирани празници и излети в присъствие на родители и гости, оставяха силни впечатления, както на малките възпитаници, така и на присъстващите. Интересна форма на работа с децата беше сключеното шефство с една от бригадите на СМК, в която имаше и родители на деца от детската градина, а бригадир беше Станьо Жеков – Герой на социалистическия труд. Между децата и бригадата се провеждаха срещи с осмислено съдържание – поздравления за празници, разговори, почерпка.

Детската градина с нейния интериор, материална база и резултати от учебно-възпитателната работа беше гордост за строителния комбинат, а и за града. Често се водеха гости отвън, даже без предупреждения, но работата в детското заведение беше така добре организирана, че колективът бе в състояние да изненада приятно гостите дори и без предварителна подготовка. В тази детска градина бе направена анкета за определяне коефициента за умствена активност на деца от 3 до 7 години, с оглед подготовката им за първи клас. Резултатите бяха много високи (над или около максималния брой точки) и това е показател, както за предучилищната подготовка на децата, така и за цялостната работа на колектива. Това детско заведение имаше и закрит плувен басейн. Цялата тази добре организирана учебно-възпитателна работа с децата се отразяваше и в следващите етапи на обучението им и цялостното им личностно развитие. Родителите имаха възможност да посещават различни режимни моменти от ежедневието на децата в детската градина или да присъстват на открити занятия. Така родителите се запознаваха отблизо със средата и подходите на възпитание на техните деца. Детската градина беше използвана за провеждане на практически занятия на студенти от Института за начални и детски учители „Тина Киркова“ – Добрич, и се провеждаха изпити за преквалификация на начални учители от нашия и други окръзи. Добрите условия в детската градина и високата отговорност на директорката и целия колектив беше благоприятна предпоставка родителите да се чувстват спокойни за децата си. Грижата на държавата за училищата и предучилищната подготовка на подрастващите беше много голяма в онези години.“

Топли думи за Н. Димитрова изказва и Иван Радев, директор на отдел в СМК, в автобиографичната си книга „По следите на миналото“, второ издание (изд. Фолиарт).

Недялка Димитрова, учителката, която винаги се стараяше да бъде добра ученичка, защото в живота си се учим всеки ден – продължава усилено да чете и да се учи, за да бъде

все по-подготвена учителка на другите. Тази високо отговорна мисия – учител, тя изпълнява и след като се пенсионира. Пенсионната възраст открива ново поле за дейност – обществено полезен труд на доброволни начала. Изпълнена с ентузиазъм и всеотдайност, тя споделя своите познания при срещите, които организира в пенсионерския клуб „Да останем млади и любознателни“. Темите на тези сбирки са различни, добре обмислени и обогатяващи. Десетки срещи са провеждани през годините с интересни личности – Рада Въртунинска, маестра Константина Петкова, Георги Балабанов, проф. Петко Иванов от Института край Ген. Тошево, доц. Валери Йотов, д-р Костадин Костадинов, Веселина Малчева, Петранка Савова, Райна Стойчева, Василка Калева (солист от ансамбъл „Добруджа“) и др., като Н. Димитрова не пропуска да има и нещо специално за госта – поздравителен адрес, подарък. Някои от тези срещи се провеждат във фоайето на Регионална библиотека „Дора Габе“, което създава благоприятна атмосфера с добре поддържания му интериор и богата база за различни тематики. На две от срещите, проведени в къщата музей „Йордан Йовков“, присъстващите от клуба са възхитени от нещото умение на доц. Кремена Митева, директор на Дом-паметника „Й. Йовков“, да разказва увлекателно за големия добруджански писател и неговите герои.

Недялка Димитрова отделя време и внимание и за мероприятия (културни, исторически, християнски) извън Добрич. Тя е един силен пример за поддържане на народните традиции и християнските добродетели. При посещения на църковни празници в различни градове и манастири, не чака някой да я подсеца – ще се погрижи при организирането на тези събития или посещения (Двора на буквите край стара Плиска, манастирите „Св. Марина“ край с. Ботево, „Св. Петър и Павел“ край Лясковец, „Св. Успение Богородично“ край Арбанаси и др.), за поддържането на реда и почитване в храмовете, ще добави храна, която носи към масите при почерпка на гостите след служба.

Известната писателка от Добрич, Рада Въртунинска – титан в умението да разбира и оценява човешката душа, откри и оцени безпогрешно една детска учителка, която следваше своята мисия отговорно и всеотдайно. Затова тя написа на първа страница следното посвещение на подарения екземпляр от книга си „Сбогом Америка“ на г-жа Недялка Димитрова: „Не вие избрахте мен, а аз избрах вас“ (Исус Христос). На г-жа Димитрова, избрана да засява в душите на хората словото Божие, добротата, чистотата, истината и вярата в могъществото на Твореца! С уважение и обич! Рада, 21.07.2022 г.“

С това посвещение г-жа Рада Въртунинска изрази, както своето преклонение пред Недялка Димитрова като педагог, общественик и носител на християнски ценности, така и на всички нас – нейните „ученици“, които тя избра и обогати по един ненатраплив, деликатен начин – личният пример, който е най-ценният педагогически принцип.

Надписи на снимките:

- 1. Н. Димитрова, випуск 1958/1959 г. на Гимназия „Н. Вапцаров“, Ген. Тошево*
- 2. Първи учебен ден, вълнуващ и за децата и за учителката.*
- 3. Н. Димитрова, директор на ЦДГ „Добруджа“ (първа отдясно на ляво).*
- 4. Открито занятие с детската група пред колеги.*
- 5. Методичното обединение провежда обсъждане под ръководството на Н. Димитрова в ОДЗ с. Спасово, общ. Ген. Тошево.*
- 6. Н. Димитрова (с бележник в лявата ръка) като ръководител на пътуващ семинар и част от участниците (служителите на Общински народен съвет, гр. Ген. Тошево) пред Панорамата, Плевен.*
- 7. Клуб „Да останем млади и любознателни“ при посещение на къщата музей „Йордан Йовков“, Добрич. Н. Димитрова е първата отдясно на ляво.*